

sov na Slovensku. Distribúcia sa vykonala prostredníctvom ONV okresným distributérom, fou Nupod, nákup. ústredňa potravných družstiev, Bratislava, jednotlivým expozitúram a jej členom, a prostredníctvom fy Veľkonákupná spoločnosť družstiev, Žilina, konzumentom.

Toaletné mydlo na toto obdobie predbežne sa nepridelovalo, nakoľko podľa zisteného stavu nie je možné saturovať všetky spomínané okresy. Prídel tohto mydla obmedzuje sa len na užší kruh konzumentov, ako sú nemocnice a lekárne.

Pokiaľ ide o ďalšiu distribúciu, sú podľa vyhlášky Povereníctva priemyslu a obchodu o distribúcii mydla a mydlových výrobkov č. 1440, uverejnenej v Úr. v., povolené i mimoriadne prídelý mydla a mydlových výrobkov, o ktoré sa možno uchádzať na chemickom oddelení Povereníctva priemyslu a obchodu na základe osobitnej a príslušne odôvodnenej žiadosti. O mimoriadny prídel môžu sa uchádzať:

a) osoby, ktoré podľa lekárskeho predpisu mimoriadny prídel potrebujú,

b) podniky, ktoré mydlo používajú na výrobu, resp. k pracovnému postupu ako pomocný prostriedok,

c) podniky, ktorých zamestnanci sú vystavení v povolani silnému znečisteniu tela a šiat,

d) nemocnice a liečebné ústavy,

e) školy, kláštory, internáty, ústavy a rôzne inštitúcie v prípadoch osobitne odôvodnených,

f) okresné živnostenské spoločenstvá pre svojich živnostníkov.

Distribúcia tohto druhu nekoná sa tiež ľubovoľne, ale podľa smerníc, platných v českých zemiach, uverejnených v Úr. liste ČSR č. 113, vyhláška č. 1464. I keď táto vyhláška nebola ešte na Slovensku publikovaná, slúži ako kľúč pri povoľovaní mimoriadnych prídelov. Zahrňuje všetky kategórie a rozdeľuje ich do 5 skupín a to: 4, 8, 12, 20 a 60 dkg na osobu, mesačne.

V prípadoch, kde je to technicky možné, dávajú sa povolenia pre konzumentov, vymenovaných v bode a) až f), globálne, prostredníctvom ich centrály. Toto sa praktizuje napr. pre štátne nemocnice, ktoré dostávajú prídel prostredníctvom Povereníctva zdravotníctva. Podobne je to zorganizované i pre lekárne, ktorým mydlo preberá Lekárnická komora.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Prvá pracovná schôdzka zástupcov Slovenských cukrovarov

bola 16. decembra 1946 v Nitre v Spoločenskom dome nitrianskeho cukrovaru s týmto hlavným programom:

1. Prednáška Dr. Ing. Kočána: Mechanizácia skladania a naskladania repy.

2. Investície v dvojročnici.

Prítomní boli zástupcovia znárodnených aj družstevných cukrovarov. Schôdzke predsedal p. Ján Liška, gen. riaditeľ nitrianskeho cukrovaru.

Nedostatok pracovných síl, ako sa to ukázalo v poslednej kampani, núti cukrovarníkov k rýchlemu zmechanizovaniu skladania a nakladania repy v cukrovaroch. Investícia na toto zmechanizovanie by vyžadovala 25 mil. Kčs, ale investície znárodnených cukrovarov určené na dvojročnicu, spotrebujú všetky finančné prostriedky stanovené vládou. Je preto potrebné, aby sa hľadala a našla možnosť získať 25 mil. Kčs na úhradu mechanizácie a aby sa táto vsunula do dvojročného plánu. G. F.

Vyzývame všetkých členov spolku, ktorí nemajú ešte nové legitimácie, aby korešpondenčným lístkom oznámili na SChS, či majú členské vyrovnané, prípadne nech zašlú späť starú legitimáciu, obratom zašleme im novú. Tajomník.

Voľné miesta hľadáte? Poradíme SChS.

Schôdza Potravinárskej sekcie bola dňa 8. februára 1947 za veľmi peknej účasti prítomných 38 kolegov skoro zo všetkých väčších potravinárskych podnikov na Slovensku.

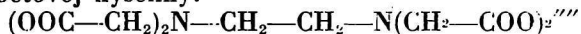
Na sklade je ešte niekoľko kusov I. dielu „Analytická chémia“ od Ing. S. Stankovianskeho pre členov SChS 80.— Kčs.

REFERÁTY Z ČASOPISOV

Nové jednoduché metódy stanovenia tvrdosti vody.

Helv. chim. acta. XXIX. Fas. IV. 811.

Určité deriváty imino-dioctanov, ktoré menujeme „komplexóny“, dokážu stanoviť tvrdosť vody. Sú to sodné soli etylendiamin-tetraoctovej kyseliny:

ktoré sa používajú ako titračné roztoky, napríklad 0.1n roztok $\text{Na}_4\text{C}_{10}\text{O}_8\text{N}_2 \cdot 2 \text{H}_2\text{O}$. Ako indikátor používa sa nasýtený roztok farbiva murexidu (ammoniumpurpureat), ktorý ukazuje v alkal. roztoku modrofialové zafarbenie a pridaním Ca^{++} zmení farbu na červenofialovú.

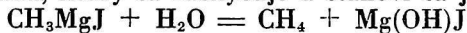
Metódy sú súčasne na stanovenie tvrdosti Ca^{++} a celkovej, sú jednoduchšie, rýchlejšie a presnejšie ako známe metódy podľa Wartha-Pfeifera a Blachera. Presnosť sa môže zvýšiť potenciometrickým alebo konduktometrickým meraním. Komplexóny vyrába firma Siegfried v Zotingenu, Švajčiarsko.

Určenie vody objemove.

M. Mouratoff. Ann. chim. anal. 28. 1946. 29.

Metylmagnéziumjodid reaguje s vodou, pričom uvoľní sa ekv.

množstvo metánu, ktorý sa zachycuje a stanoví sa jeho objem:

$$18 \text{ mg} \quad 22.4 \text{ cm}^3$$

podľa toho 1 cm³ CH₄ odpovedá 0.8 mg vody pri 0°/760 mm.

Uverejnené patentové prihlášky

(Patentní věstník, č. 1. r. XXIX, zo dňa 15. I. 1947.)

Compagnie Internationale de Procédés de Panification Itam a Société Fould-Springer, obe Paríž (Francúzsko). — Spôsob výroby pekárskoho droždia, ktoré prejavuje zdržanú kvasiacu mohutnosť a dlhé trvanie konzervácie za použitia prísady cukru; charakterizovaný tým, že lisovanému droždiu sa okrem cukru pridá ešte chlorid sodný. — Nasleduje 1 pat. nárok. Prihl. 13. I. 1938 (P 200-38), žiadosť o prior. zo dňa 14. I. 1937. (Francúzsko) Tr. 6 f.

The Distillers Company Limited, Edinburgh, Herbert Muggleton Stanley, Tadworth, a James Ernest Youwell, Wallington (Veľká Británia). — Spôsob premeny olefínov s troma, alebo viac uhlíkovými atomami v molekule na príslušné alkoholy, pri čom sa olefín a množstvo vody, potrebné pre žiadúcu premenu, plynule podrobujú dôkladnému styku s neústrojnou viacsytnou kyselinou, charakterizovaný tým, že kyseliny sa používa o koncentrácii nepresahujúcej asi 40 %, že pracovný tlak postačí na udržanie v podstate všetkého olefínu v kvapalnom stave, a že sa pracuje pri teplote, ktorá zaistí rozdeľovanie vyrobeného alkoholu medzi nepremený kvapalný olefín a kyselinu dostatočne v prospech kvapalného olefínu, čím sa delenie stane celkom jednoducho prevediteľným v priemyslovom meradle plynulým oddeľovaním alkoholicko-uhľovodíkovej vrstvy od kyselinovej vrstvy, ktorá teplota siahla od 50° do 150° C, potom sa alkoholicko-uhľovodíková vrstva oddeľuje a získava z nej alkohol. — Nasledujú 3 pat. nároky. — Prihlásené 24. II. 1937 (P 1277-37), žiadosť o prior. z 25. II. 1936 (Veľká Británia). Tr. 12e.

„Roche“, akciová spoločnosť pre chemicko-farmaceutické výrobky, Praha. — Spôsob výroby odvodenín 2-oxytetrahydrofuranu, charakterizovaný tým, že sa na α -aceto- α -chlor-butylolakton pôsobí kyselinou sírovou za účasti alifatického primárneho alkoholu pri miernej teplote s výhodou asi pri 40° až 50° C. — Prihl. 16. V. 1938 (P 3203-38), prior. z 20. VII. 1937 (Švajčiarsko). Tr. 12e.

Gesellschaft für chemische Industrie in Basel, Bazilej. — Spôsob výroby nových azových farbív na vlákne, charakterizovaný tým, že sa pôsobí diazovými slúčeninami na také nesulfonované, v naftalenovom jadre v 2-polohe hydroxylované 2'-aryl-pseudo-naftazimidy, ktoré v o-polohe k hydroxylovej skupine reaguje

s diazovými slúčeninami. — Prihl. 28. VI. 1938 (P 4078-38), žiad. o prior. z 30. VI. 1937 (Švajčiarsko), Tr. 22a.

Gesellschaft für chemische Industrie in Basel, Bazilej. — Spôsob výroby dusíkatých odvodenín naftalénových, charakterizovaný tým, že niekoľkonásobne halogenované naftalény, v ktorých su aspoň dva halogenové atomy a z toho aspoň jeden v polohe β , reagujú s takými slúčeninami, ktoré obsahujú aspoň jeden na dusík viazaný atom vodíkový, ako i skypovateľné skupiny. — Prihl. 14. XII. 1938 (P 6668-38), žiad. o prior. z 20. XII. 1937 (Švajčiarsko), Tr. 22a.

Akciová spoločnosť dráve Škodovy závody, Plzeň, Ing. Bohdan Pantoflíček a Ing. Dr. Oldřich Turek, Plzeň. — Osvetľovacia alebo zápalná strela, bomba a pod., charakterizovaný tým, že sa ako pojidla slože použijú smesi mastných kyselín alebo fenolov s hydroxydami alebo uhličitanmi alkalickými. — Prihl. 11. IX. 1935 (P 5354-35). Tr. 78b.

Fuchs František, maj. laboratória, Praha. — Spôsob výroby kvitnúceho ľubovníka bodkovaného *Hypericum perforatum* — (česky trezalka), zbavená aromatických iátok destiláciou sa kolíruje a dialyzuje a dialyzát sa za stáleho miešania smieša s emulziou tylózy, parafínového oleja, kvasníc a serumalbumínu. — Prihl. 4. II. 1946 (P 566-46).

Udelené patenty.

Č. 75694, Tr. 22a. Spôsob výroby nových farbív azových a aminoantrachininových. — Gesellschaft für chemische Industrie in Basel, Bazilej. Od 15. I. 1947 (P 319-38).

Č. 75695, tr. 22a. Spôsob výroby monoazových farbív, obsahujúcich komplexne viazaný kov. — Gesellschaft für chemische Industrie in Basel, Bazilej. — Od 15. I. 1947 (P 1184-38).

Č. 75699, tr. 22a. — Spôsob výroby chromovateľných azových farbív. — Gesellschaft für chemische Industrie in Basel, Bazilej. — Od 15. I. 1947 (P 2173-38).

Č. 75700, tr. 22a. — Spôsob výroby dusíkatých kondenzačných spodín fluor-antenu. — Gesellschaft für chemische Industrie in Basel, Bazilej. — Od 15. I. 1947 (P 5524-28).

Č. 75704, tr. 22a. — Spôsob výroby chinhydronu. — Gesellschaft für chemische Industrie in Basel, Bazilej. — Od 15. I. 1947 (P 6449-38).

Č. 75535, tr. 72a. — Osvetľovacia alebo dopravná letecká bomba. — Akciová spoločnosť, dráve Škodovy závody v Plzni, Praha a Ing. Bohdan Pantoflíček, Plzeň. - Od 15. VI. 1945 (P 4704-37).

St.